

CONSILIUL LEGISLATIV

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind interzicerea acțiunilor cu caracter defăimător la adresa unor personalități române din domeniile științifice, istorice, socio-culturale, politice și artistice de renume național și internațional

Analizând propunerea legislativă privind interzicerea acțiunilor cu caracter defăimător la adresa unor personalități române din domeniile științifice, istorice, socio-culturale, politice și artistice de renume național și internațional (b586/11.11.2024), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/4848/18.11.2024 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D1240/19.11.2024,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, și al art. 29 alin. (4) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Proiectul de lege are ca obiect de reglementare instituirea unui cadru juridic pentru interzicerea exprimării, prin orice mijloace, a unor informații defăimătoare la adresa personalităților române de renume național și internațional din diverse domenii.

2. Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor ordinare, iar în aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Menționăm că, potrivit art. 30 alin. (1) din Constituție, „Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt

inviolabile”, iar potrivit **alin. (2)** al aceluiași articol, „Cenzura de orice fel este interzisă.”.

Limitele libertății de exprimare sunt reglementate exhaustiv la **alin. (6) și (7) ale art. 30 din Constituție**, astfel:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viață particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri”.

Libertatea de exprimare poate fi restrânsă potrivit **art. 53 alin. (1) din Constituție** pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

Potrivit **art. 53 alin. (2)** din Constituție restrângerea trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

1. să fie necesară într-o societate democratică;
2. să fie proporțională cu situația care a determinat-o;
3. să fie aplicată în mod nediscriminatoriu;
4. să nu aducă atingere existenței dreptului sau libertății.

Referitor la respectarea condițiilor prevăzute de **art. 53 alin. (2)**, din Expunerea de motive nu rezultă că soluțiile legislative sunt necesare într-o societate democratică.

De asemenea, nu rezultă nici proporționalitatea soluțiilor legislative. Mai mult, sintagma „opinii batjocoritoare” sau termenul „desconsiderație” creează premisele unei interpretări care ar putea limita disproporționat de mult libertatea de exprimare, deoarece o opinie contrară celei pe baza căreia o anumită personalitate este apreciată de majoritatea societății, poate fi calificată drept batjocoritoare.

În plus, soluțiile legislative sunt susceptibile și de încălcarea dispozițiilor **art. 31 din Legea fundamentală**, referitoare la dreptul la informare, în măsura în care ar împiedica stabilirea adevărului istoric pe baza unor noi cercetări.

5. Distinct de cele menționate anterior, semnalăm că reglementarea contravenției în cuprinsul art. 4 alin. (1) din proiect nu îndeplinește cerințele de claritate, accesibilitate și previzibilitate specifice unei norme de sancționare.

Avem în vedere faptul că art. 2, la care se face trimitere, nu stabilește nicio **obligație concretă** a cărei încălcare să poată constitui

contravenție. Astfel, textul se referă la **posibilitatea** oricărei persoane fizice sau juridice de a sesiza Consiliul Național al Audiovizualului în cazul în care o persoană întreprinde în public acțiuni defăimătoare la adresa unor personalități române de renume național și internațional, precum și la **posibilitatea** CNA de a-și îndeplini atribuțiile de protejare a culturii și a limbii române.

În cazul în care s-ar fi avut în vedere, de fapt, stabilirea drept contravenție a faptei constând în întreprinderea, prin orice mijloace, în public de acțiuni defăimătoare la adresa unor personalități române de renume național și internațional, textul ar fi trebuit să o prevadă în mod expres. Menționăm însă că definițiile noțiunilor de „acțiuni defăimătoare” și, respectiv „personalitate română de renume național și internațional”, astfel cum sunt propuse la art. 1 alin. (2) și (3), prin forma generică de redactare, nu fac posibilă delimitarea, cu precizia necesară, a sferei acțiunilor, respectiv a celei a personalităților vizate de cele două texte.

În plus, stabilirea competenței exclusive a CNA pentru constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor nu are în vedere faptul că această autoritate autonomă este, potrivit art. 10 alin. (1) din Legea audiovizualului nr. 504/2002, garantul interesului public în domeniul comunicării audiovizuale, nu în domeniul comunicării publice, în general.

Prin urmare, soluțiile legislative preconizate nu întrunesc cerințele de calitate a legii prevăzute de Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fiind susceptibile și de încălcarea **art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală**, care consacră principiul legalității.

*

* *

Față de cele de mai sus, propunerea legislativă nu poate fi promovată în forma propusă.

PREȘEDINTE
Florin IORDACHE

București
Nr. 1256/10.12.2024